

Kartlegging av dragehode på Fornebu i Bærum i 2021

Lilløyplassen, Holtekilen sør og Fornebuveien 80

Kjell Magne Olsen

Kartlegging av dragehode på Fornebu i Bærum i 2021. Lilløyplassen, Holtekilen sør og Fornebuveien 80

Forfattere: Kjell Magne Olsen

Publisert: 11.03.2022

Antall sider: 14 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Oslo og Viken, klima- og miljøvernavdelingen

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Olsen, K.M. 2022. Kartlegging av dragehode på Fornebu i Bærum i 2021. Lilløyplassen, Holtekilen sør og Fornebuveien 80. Biofokus rapport 2022-018. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Store: Holtekilen sør, like nordøst for Oksenøyveien 16. Foto: Kjell Magne Olsen. Små: kun illustrasjonsfotos.

Biofokus rapport 2022–018

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-054-0

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, klima- og miljøvernavdelingen v/Øystein Røsok foretatt en kartlegging og telling av dragehode i tre områder ved Fornebu i Bærum. Undertegnede har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for både feltarbeid og utarbeidelse av rapport. Vi takker for oppdraget og godt samarbeid med oppdragsgiver i prosjektperioden

Oslo, 11.03.2022
Kjell Magne Olsen

Fra lokalitet Holtekilen sør. Både dette og andre fotografier i rapporten er tatt av Kjell Magne Olsen.

Innhold

1	Innledning.....	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Oppdrag og undersøkelsesområde.....	5
2	Metode	6
2.1	Feltkartlegging	6
2.2	Kartfesting	6
3	Resultater.....	6
3.1	Forekomster og antall planter	6
4	Diskusjon.....	12
5	Referanser	13

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Dragehode er en prioritert art med egen handlingsplan. Den fikk egen forskrift som prioritert art 20. mai 2011. Statsforvalterne følger opp handlingsplanen innenfor sitt fylke. En viktig del av oppfølgingen er å kartlegge arten og kvalitetssikre tidligere registreringer av arten. Det er bl.a. viktig å sjekke eldre registreringer for å avklare nøyaktig lokalisering og status for forekomsten. Funn av arten skal publiseres i Artskart.

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

Biofokus skulle på vegne av Statsforvalteren i Oslo og Viken kartlegge og telle dragehode i tre områder ved Fornebu i Bærum:

Holtekilen sør: Her skal bestand av dragehode telles/estimeres (antall separate planter), gjerne også skudd. Det ble bedt om en kartavgrensing i form av ett eller flere polygoner som viser konsentrasjoner av forekomsten. Separate enkeltplanter kunne registreres som punkter.

Fornebuveien 80: Her estimeres/telles antall individer av dragehode. Det ble bedt om en kartavgrensing i form av ett eller flere polygoner som viser konsentrasjoner av forekomsten. Separate enkeltplanter kunne registreres som punkter. Frøplanter skulle ettersøkes i området hvor BioFokus sådde ut frø av dragehode i 2020.

Slåttemarka Naturhuset N: Hele slåttemarka og området utenfor slåttemarka mellom veiene skal gås opp og kartlegges for dragehode. For dette området skal effekt av gjennomført skjøtsel av slåttemarka vurderes for dragehodeforekomsten. Behov for endring av skjøtsel av hensyn til dragehode skal vurderes.

Kart over området mellom veiene nord for Naturhuset mottatt fra oppdragsgiver.

For alle lokalitetene gjelder at avgrensede polygoner og punktføremønstre skal være søkbare i Artskart. Det er særlig viktig å sjekke forekomster som ikke har vært registrert i Artskart siden 2005.

2 Metode

2.1 Feltkartlegging

Feltarbeidet ble utført 9. juni 2021, under fine kartleggingsforhold og med dragehodeplantene i fin blomst. En rekognoseringsrunde ble tatt også 3. juni, men plantene var da for kort kommet til at det var aktuelt å kartlegge. I hvert område ble enkeltplanter og større forekomster kartfestet, og det ble for hvert område talt eller estimert både antall planter og antall blomstrende skudd.

Kartleggingen ved Naturhuset (Lilløyplassen) ble ikke utført helt etter oppdragsbeskrivelsen. Registranten ble lurt av det medfølgende kartet til å tro at det kun var området mellom veiene som skulle kartlegges, og selve slåttemarken lenger sør og øst ble ikke kartlagt. Det ble derfor heller ikke vurdert hvorvidt skjøtselen her er optimal for dragehode. En tilleggsvurdering av dette kan eventuelt gjennomføres i 2022.

2.2 Kartfesting

Forekomstene er kartfestet ved hjelp av kartverktøyet Qgis (<https://www.qgis.org/en/site/>).

3 Resultater

3.1 Forekomster og antall planter

Nedenfor presenteres i tabell og kart hvor de ulike forekomstene av dragehode var å finne i 2021, og hvor mange planter / blomstrende skudd hver av dem inneholdt.

Liste over kartfestete forekomster av dragehode i de tre undersøkelsesområdene i 2021. Id-numrene kan gjenfinnes på kartene nedenfor.

id	Lok.	Ant. pl.	Ant. bl.	J.nr. BAB	Foto (j/n)
1	Lilløyplassen	4	16	697401	n
2	Lilløyplassen	3	3	697402	j
3	Lilløyplassen	52+	100+	697403	n
4	Holtekilen sør	17	50+	697405	j
5	Holtekilen sør	Flere hundre	Flere tusen	697404	j
6	Holtekilen sør	1	7	697406	n
7	Holtekilen sør	Ca. 40	100+	697407	n
8	Holtekilen sør	150–200	200+	697408	n
9	Holtekilen sør	50+	150+	697409	n
10	Holtekilen sør	10+	40+	697410	n
11	Holtekilen sør	Ca. 12	10+	697411	n
12	Holtekilen sør	100+	100+	697412	n
13	Fornebuveien 80	1	1	697413	n
14	Fornebuveien 80	33	100+	697414	n
15	Fornebuveien 80	1	4	697415	n

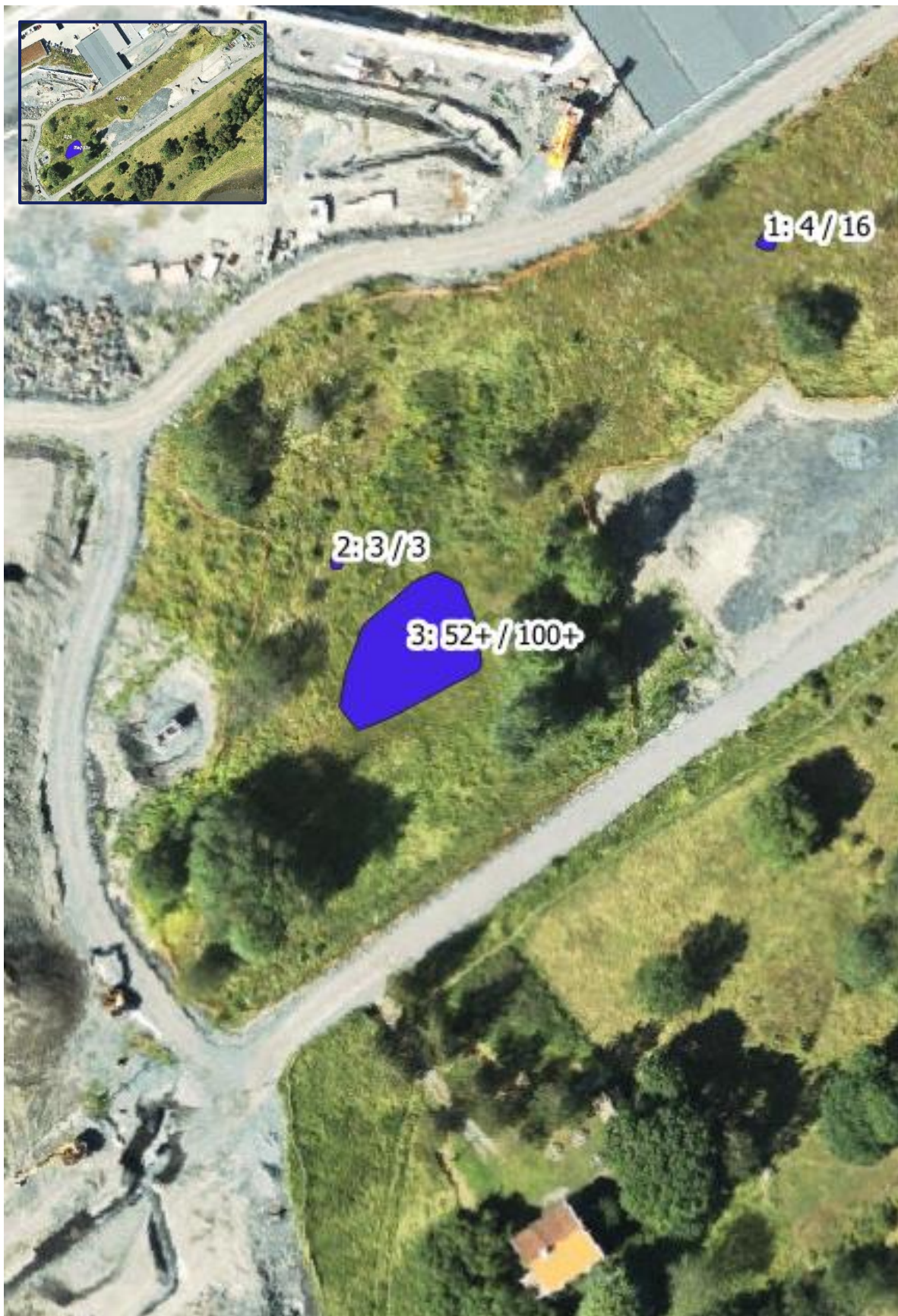
Holtekilen sør. Tallet foran semikolon er id-nummeret, jf. tabellen over, tallet til venstre for skråstreken er antall planter, mens tallet etter skråstreken er antall blomstrende skudd (en "+" indikerer at tallet er et minimumsestimat).

Et par bilder fra forekomst 4 og 5 ved Holtekilen sør. På det øverste bildet utgjøres forekomst 4 av det noe flatere partiet lengst fra kamera (men hitenfor trærne). På det nederste bildet er kun de høyestliggende delene av forekomst 5 med. Forekomst 4 og 5 henger helt sammen, og kunne like gjerne vært kartfestet som ett område.

Fornebuveien 80. Det ble her også lett etter frøplanter fra utsåing av frø i 2020, men ingen slike ble observert.

Naturhuset N ved Lilløyplassen. Kun arealet mellom veiene ble undersøkt

Forekomst 2 ved Naturhuset (Lilløyplassen), sett mot sørvest.

4 Diskusjon

Ifølge Artskart er det ingen særlig gamle registreringer av dragehode på noen av de tre undersøkte lokalitetene: Naturhuset (Lilløyplassen), eldste registrering fra 1969, Holtekilen sør fra 2005 og Fornebuveien 80 fra 2012, men det er sannsynlig at det har vært forekomster av arten på alle i lang tid før dette.

Arealet mellom veiene nord for Naturhuset (men ikke selve slåttemarken) og Fornebuveien 80 var gjenstand for kartlegging i 2012 (Abel mfl. 2013). Holtekilen sør var ikke med der.

Ved **Fornebuveien 80** ble i 2012 antall oppgitt som "100" i Artskart (uten benevnning), men i Abel mfl. (2013) fremgår at dette er antall rosetter, dvs. antall planter (i kommentarfeltet er det opplyst at dette er en forenklet versjon av "75–150"). Senere har åpenbart også NINA vært og fortatt tellinger på stedet, med det som må tolkes som minst "34" i 2020 og "31" i 2021. Disse siste tallene er noenlunde sammenfallende med Biofokus' telling i 2021, om en antar at de har telt antall individer. Det ser med andre ord ut til at antallet på denne lokaliteten har minket siden 2012. På dette området startet Biofokus med restaurering av slåttemarken i 2017, og det er ikke kjent hvordan tilstanden var mellom 2012 og da. Skjøtselen har gått litt trinnvis, og der mesteparten av dragehodene i dag står, var det tidligere et tett kratt av syrin (som ble kappet ned og påført Roundup i 2017, og stubber og røtter ble fjernet i 2019), eller en kantsone mellom syrinen og engen utenfor. Det er godt mulig at mange av de plantene som blomstrer nå har vært del av en frøbank som har lagt inne mellom syrinene. Det må nok gå enda noen år før vi ser om dagens skjøtsel gir et større eller mindre antall dragehodeplanter i engen.

I 2012 ble det notert dragehode på fire dellokaliteter mellom veiene nord for **Naturhuset**, med til sammen 85 planter. I tillegg ble det kartfestet ytterligere sju dellokaliteter basert på tidligere registreringer. Noen av dellokalitetene ble også telt i 2011, og et par av disse hadde betydelig flere planter da enn i 2012. Dette området har gradvis blitt snevret inn ved anlegging av veier, gangstier og parkeringsplass de senere årene, og noen av dellokalitetene er nå definitivt borte. Til tross for dette ser det ut som om det er minst like mye dragehode her nå som i 2012, og skjøtselen som drives i området må således anses som gunstig. Som en kuriositet kan nevnes at området også tidligere hadde en utstrekning omtrent som dagens, eller enda mindre, se historiske flyfotografier over området, eksempelvis her: <https://kart.finn.no/?lng=10.60042&lat=59.89530&zoom=18&mapType=historicalm-Barum-2019%40c>, hvor dagens areal faktisk er litt større enn i 1956, mens det i mellomtiden har vært mer omfattende. Det er imidlertid ikke kjent hvorvidt dragehode har vokst på alle de arealene som nå er borte (igjen).

Fra **Holtekilen sør** foreligger ingen direkte sammenliknbare resultater fra tidligere. Ingen av de eldre registreringene i Artskart har angivelse av antall individer. Fra 2005 er det kun angitt "store mengder" (men se Blindheim 2005, hvor det presenteres et kart), fra 2017 "rikelig" og fra 2019 "mange". I dette området påbegynte Biofokus restaurering i 2017, etter at det forelå en skjøtselsplan for området i 2016 (Blindheim 2016). Det slås imidlertid ikke i de områdene hvor dragehode vokser, så skjøtselen har ingen direkte innvirkning på dragehodebestanden.

Det bør foretas årlige kartlegginger på samme måte som den i 2021 i en tid fremover for å overvåke situasjonen, med en derpå følgende evaluering av utviklingen og eventuelle endringer i skjøtselen.

5 Referanser

- Abel, K., Thylén, A., Blindheim, T. og Olsen, K.M. 2013. Kartlegging av dragehode og åpen kalkmark i Oslo og Akershus 2012. BioFokus-rapport 2013-8. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2013-8.pdf>
- Blindheim, T. 2005. Kartlegging av biologiske verdier i planområde 7.3 og 14 på Oksenøya-Snarøya, Bærum kommune. Siste Sjanse notat 2005-10. http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjansenotat_2005-10.pdf
- Blindheim, T. 2016. Skjøtselsplan for slåttemark 2016. Holtekilen sør, Bærum kommune, Akershus. BioFokus-notat 2016-46. <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2016-46.pdf>

Biofokus

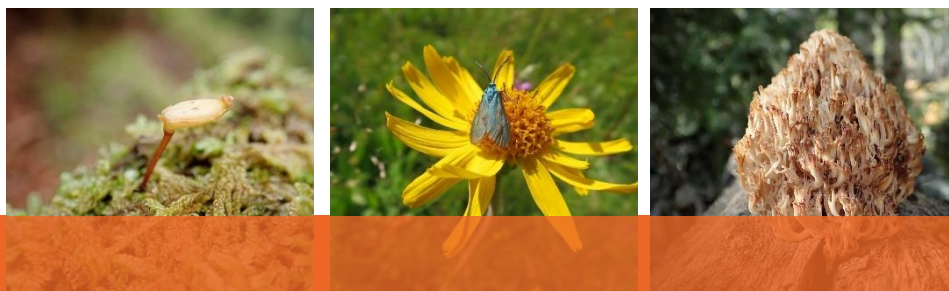
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–018
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-054-0

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no